

Kiíratási árak:

ostán vagy házhoz küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre . . 10.— kor.
 Negyedévre 5.— kor.
 Egy hónapra 1.70 kor
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
 Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13. Főszerkesztő: Kocz Ákos. Felelős szerkesztő: Dr. Orbán József. Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13. Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

A kartellek ellen.

Debreczen, november 7.

A vaskartell megszünése a kartellekre irányozta a magyar közönség figyelmét, melyekkel számolni kell a közgazdasági életben azon rendkívüli hatásuknál fogva, melyet a közgazdaság csaknem minden ágára gyakorolnak. A védvámrendszert uralmának növekedésével egyidejűleg a kartellek jelentősége is emelkedik. Szomorú szerepe a kartellnek a közgazdasági életben abban nyilvánul, hogy a társadalmat két egymással ellentétben álló táborra osztja, t. i. termelőkre és fogyasztókra s míg a termelők egzisztenciájuk megvédelmezése céljából a szükség által kényszerítve igyekeznek annak fentartásán s minél szélesebb körben kiterjesztésén, addig a fogyasztók minden áron arra törekednek, hogy azt megtörjék s annak káros hatása ellen a törvényhozásnál keresnek oltalmat. A kartell szociális jellege tehát nyilvánvaló s épen ezért a társadalmi béke fentartása követeli, hogy azzal a kormányok foglalkozzanak s megoldását törvényhozás útján megkíséreljék, mely azonban egyike a legnehezebb közgazdasági feladatoknak, mert érinti a társadalmi és

közgazdasági rend nagy épületének csaknem minden pillérét.

Mert hogyan jön létre a kartell? A termelés fokozásával a verseny egyre élesebbé válik, az árak hanyatlanak. Ennek súlyos következményei a gyáros egzisztenciáját fenyegetik s ennek csak egyetlen védelme van ismét; fokozni kell a produkciót s akkor kisebb lesz a termelési költség. Az árut még olcsóbban állítják elő, tehát mindig többet és többet gyártanak. Ennek csak két végeredménye lehet: vagy beáll a krach, vagy megszületik a kartell. A termelők ugyanis az örületes verseny kifejlődésével arra a gondolatra jutnak, hogy oktalanság tőlük, hogy egymás ellen törnek, hiszen ezáltal vagyonukat teljesen megsemmisítik, tehát kezet nyujtanak egymásnak s megfogadják, hogy ezt a hajszát többé nem folytatják s szerződést kötnek a produkció megszorítása és az árak mértéke tekintetében s e szerződés maga a kartell.

Megállapítják tehát a gyárosok maguk között a termelés maximumát, de itt nem állapodnak meg, hanem felosztják maguk között az országot fogyasztási területekre s megszabják, hogy kinek melyik területen szabad áruit értékesíteni.

Egy ilyen kerület gyárosa aztán az általa termelt árucikkek tekintetében feltétlen ur, ki kénye és kedve szerint diktálja az árakat s a fogyasztó közönségnek kiszámíthatatlan kárt okoz, magának pedig rendkívüli nyereséget szerez.

Es hogy ne csak maguk a gyárosok, hanem maguk a fogyasztók is kényszerülve legyenek a kartell feltételeinek megtartására, központi irodát nyitnak, hol a kartellbe foglalt árak megrendelhetők, úgy hogy a ki árut akar szerezni, az kénytelen ezen irodához fordulni, mert más helyen árut nem kap. A verseny tehát megszűnt s a fogyasztók önrendelkezési jogát a termelők absorbeálták. A gazdasági evolúció tehát oda vezetett, hogy centralizációt hozott létre, a nélkül, hogy azt a társadalom törvényhozásiilag szabályozta volna; tehát egyedül a fejlődés szükségszerűsége hozta létre a kartellt. Ennek az evolúciónak még egy fokkal nagyobb formája az északamerikai Egyesült-Államok trustja, mely több nagy vállalatnak egyetlen társaságba olvadását képezi — s mely ellen Amerika akárhogyan igyekszik is, a védekezés módját még eddig megtalálni nem tudta.

Mivel a kartell a gazdasági

TARCZA

Barátom kedveséhez.

Nem ismerlek . . . De tudom felőled,
 Hogy lelkedben égi fény lakik.
 Égi fény, mely elhomályosítja
 Itt a földnek minden csillagját.

Nem ismerlek . . . De tudom felőled,
 Hogy kebledben virágkert vagyon. . .
 Szébb virágok nyílnak benne, miuta
 Mennyországi tündérhalmokon.

Nem láttalak . . . De tudom, hogy arezod
 Mint a hajnal rózsapírja: szép,
 Mely mosolygva tündérkedvteléssel
 A bus éjnek fátylát bontja szét.

Azt is tudom, hogy szemed világa
 Égető. . . és mégis oly szelíd
 Lángot érez kire rávetetted
 Szívében és — téged istenit.

Szép a lelked! . . . Szép vagy tenmagadban!
 Tán nem is vagy, nem vagy földi lény. . .
 Ugy szálltál a földre szép tavaszkor
 Illatozó lágy szellők ölén.

Azt is tudom. . . csak egyet tudok még:
 Hogy boldog vagy. . . boldog. . . kis madár;
 Mert a dal, mit ajkad zeng opedve
 Boldogságot, viszhangot talál.

Hogy van kire lelked égi fényét
 Nem sajnálva buzgón ráveted;

Kinek kerted legszebbik virágját
 Oda adod: hü szerelmedet.

Légy is boldog! . . . a kit választottál
 Ő megérti kebled vágyait
 S neked adja, neked mindörökké
 Lelkének legszentebb álmait.

Nem láttalak soha. . . nem ismerlek,
 De nevedet ajkamra veszem. . .
 S mit rebogve áhitattal kérek
 Meghallgatja — tudom — Istenem.

Baja Mihály.

Utazás egy frakk körül.

Soha emberfiát még nem kergették úgy a házasság jármába, mint Bánfi Ármint lemezgyári hivatalnokot. Október elseje volt. Verőfény nem sütött, pacsirta danája nem hangzott a bozótban. Az örök természet nem volt szép. Ellenkezőleg, nagyon komor volt minden. Bánfi Ármint levert hangulatban ült hónapos szobájában. Egy teljes óra óta vivott adáz tusát zord hittelezőivel, kiknek hasztalan magyarázta azt a matematikai abszurdumot, hogy 80 frtból egyszerre lehetséges volna 150 frtot fizetni. Épen most lóditotta ki az utolsó piéczát egy szurkos iparos-tanoncz személyében, midőn belépett özeveg Holdfény Salamonné és minden elüljáró beszéd híján azt a kérdést vetette fel:

— Van-e kedve nősülni, édes Bánfi ur?
 — Van! — felelte Bánfi sötéten —
 mennyi a hozomány?

— Becsületes négyezer!
 — Elég! Hol lakik az angyal?
 — Rombach-utca 107., első emelet,
 balra.
 — Vasárnap ott leszek!

Október 8-án Bánfi Ármint tiszteletét tette Dobox Márkus családjánál. Ugyanaz nap este együtt voltak a „Jambó“-kávészóban. Igen vígan mulattak. Az öreg Márkus kiváló szakértelemmel kísérte a cifrurálás taliánok énekét, akár csak egy született olasz. A fiatalok gyorsan barátkoztak; „Vielliechen“ is ettek és éjfél tájban már karöltve indultak hazafelé. A bucsuzásnál Hajnalka valószínűleg nem ok nélkül sugta oda Bánfi Ármintnak: „A viszontlátásra, maga hamis“ és így meglehetősen természetes, hogy hősünk immár menthetetlenül veszve volt.

Egy hétre reá esokoládés uzsonna volt Doboxéknál, mely alkalommal Ármint elhozta a „Vielliechen“-ügyletből vesztesé vált ajándékot: egy aranykarpereczet szerencse-disznócskával. Az uzsonnázó társaság egyéb beszéd tárgy híján találgatta, vajton meynyibe kerülhetett a szép ajándék; Bánfi Ármint esőkönyösen nem vallott. Hajnalkának támadt azután az az elmés ötlete, hogy minden forintért, a mennyivel többbe került a karperecz, mint 10 forintba, kap az ajándékozó egy esőkot. (Ugy mondják, hogy másnap 60 frtról hozott számlát a boldog férfit.) A következő napok hasonló kedves évődésekkel multak, miközben Bánfi Ármint

életben megnyilatkozó fejlődésnek természetes következménye, ezért annak megszüntetésére törvényhozási vagy társadalmi uton többé gondolnunk sem lehet: a kartellnek, bármit mondjon is az ellentétes áramlat, megvan a maga létjogosultsága. Mert fel lehet tenni a kérdést: mi jogon követelhető a fogyasztók részéről, hogy a gyáros a túlfeszített versenyekben elpusztuljon, s a védelmet, melyet egyedül a kartellben talál, — meg ne ragadja?

Leben und leben lassen. Ez a közgazdasági axióma sehol sem vált be oly fényesen, mint a kartellek kérdésében. Ha a közgazdasági fejlődés törvénye szükségét látja annak, hogy a verseny fogalma gazdasági életünkben eltűnjék, ugyanabból azt kell-e következtetnünk, hogy e verseny megszüntetése oly jelenség, mely ellen okvetlenül állást kell foglalnunk, vagy hogy annak visszaállításáért bele nyuljunk a társadalmi rend szervezetének korrigálásába? Nem. A kartellek visszaélései ellen védekezünk kell ugyan, de hiu ábránd azt hinnünk, hogy magát a kartellt megszüntethetjük. Mert a kartell oly tényező lett, melylyel számolnunk kell a nélkül, hogy annak megszüntetésére gondolnánk. Ez az igazság szabja meg működésünk irányát a kartell törvényhozási szabályozásánál. Védelmezzük a társadalmat a gazdasági életben mutatkozó visszaélések ellen, de egy perczig se legyünk tévedésben a felől, hogy a kartellt kiküszöbölhetjük a fejlődés köréből. Mily eszközöket kell a törvényhozásnak felhasználni a kartellek szabályozá-

sánál, ez oly nagyfontosságú kérdés, melylyel más alkalommal foglalkozunk.

A bosnyák vasutak. Körber dr. osztrák miniszterelnök, Böhm-Bawerk pénzügyminiszter, Call báró kereskedelemügyi miniszter és Vittek vasutügyi miniszter tegnap Budapestre érkeztek és a délelőt folyamán az „Angol királynőben“, a hol megszálltak, értekezletet tartottak.

A N. Fr. Pr. a bosnyák vasutakról a következőket írja:

A közös, valamint az osztrák és a magyar miniszterek Budapesten ma kezdik meg a bosnyák vasutak ügyében való tanácskozást. Hír szerint az osztrák és a magyar kormány kompromisszumban fognak megállapodni. E kompromisszum szerint — mint politikai körökben beszélik — feltétlenül létesülnek a Magyarország-kívánta vonalak, még pedig a samacz-dubojnoi rendes vágányu vonal, valamint a dubojna-szerajevói vonalnak Sandsáig való meghosszabbítása. Az osztrák kormány által követelt dubojno-arzanói vonal nem a magyar kormány kívánta vonalakkal egyidejűleg fog épülni, de szerződésben biztosítva lesz az a határidő, melyen belül építését meg kell kezdeni. E biztosítás alapján Ausztria előre építi a területén lévő spalato-arzanói vonalrészeket. A bugojno-arzanói vonal megkezdésére Magyarország részéről adott határidő olyan, hogy mihelyet a spalato-arzanói vonalrész annyira kész, hogy a csatlakozó vonal szükségessé válik, a vonalnak Arzenótól Bugojnóig terjedő folytatását is meg lehet kezdeni. A csatlakozásban tehát fönnakadás nem lesz.

Amerika a valután.

Debreczen, november 7.

Bár az amerikai-spanyol háboru eseményei és az azt követő imperialisztikus jelenségek arra engednek következtetést, hogy az Észak-amerikai Egyesült Államok szakítottak a régi tradíciókkal s nem elégsznek meg azzal, hogy a közgazdasági téren ők dikáljanak Európa államainak törvényt, még sem voltunk eddig teljesen meggyőződve a

felől, hogy az imperialisztikus politika elvei nyertek tulsulyt a tengeren túl, mert a kínai bonyodalomban Amerika határozottan a béke mellett nyilatkozott s magatartása úgy tünt fel, mintha a nagyhatalmak konzertjéből kereskedelmi érdekei megóvásáért válna ki s mintha a nagyhatalmi politika a sárga tengeren az Egyesült Államokat nem is érdekelné.

Az új elnökválasztási mozgalmaknál is a gazdasági politika küzd az imperialisztikus politikával s a mint az előjelekből ítélni lehet, az utóbbi fog győzedelmeskedni a reális irány felett.

Mac Kinley győzedelme tehát azt jelentené, hogy Amerika arra az utra akar lépni, melytől eddig a leghatározottabb idegenkedést mutatta s hogy megirigyelte a vén Európa hadi dicsőségét s mint a meggazdagodott tőkepénzes, azon igyekszik, hogy egy ócska czimert viselhessen kocsija ajtaján.

Amerika tehát eljutott a válasz-uthoz, mely reánézve elhatározó következményekkel fog járni s multjának és egész alkotmányos rendszerének negációját s a demokratikus hagyományokkal való szakítást jelenti. De Európára nézve sem kevésbé jelentős e politikai frontváltás, mert egy új tényezőnek bevonását képezi a világpolitika hatalmi körébe.

Amerikának ezen imperialisztikus tendenciája lehangoló hatást gyakorol mindazokra, kik eddigi nemzetközi viselkedésében egy szebb jövő előjeleit vélték felfedezhetni. Mert ha a mostani elnök győzedelmével az új irány meggyökerezik, el lehetünk reá készülve, hogy egyszersmindkorra vége van annak a felfogásnak, mely az Uniót a katonai hatalomra támaszkodó európai államoktól oly előnyösen különböztette meg, melynek lényege abban áll, hogy minden kérdésben a társadalmi szempont képezi a döntő mozzanatot s hogy a köz-

irományainak rendbehozatalán fáradozott. Október végén megvolt az eljegyzés és december elején olyan lakodalmat osaptak a Barát-féle táncsteremben, a milyenre a legöregebb táncmesterek sem emlékeznek. A látogatottság számarányára nézve tájékozást nyújthat azon hiteles adat, hogy az első négyesnél a „zenére“ összecsilindereztek 84 forintokat!

*
A menyegzői szertartást megelőzőleg a hozomány-kérdés hozott rendbe. Doboz Márkus keblére álelte vejét és a meghatottságtól vibráló hangon a következő szónoklatot tartotta:

— Drága fiam! Tagadhatatlanul igaz, hogy négyet ígértünk neked, de nincs, csak kettő. A másik kettőt hozom, hiszen azért hozomány, hogy hozza az ember! Másiklönben pedig nem a pénz a fő, hanem a boldogság és én tudom, hogy leányom nagyobb értékű kincset visz hozzád; be fogja aranyozni, meg fogja édesíteni életedet és te nagyon, ds nagyon boldog leszel vele!...

Köny lopózott a Bánfi Ármín szemébe, bár nem értette teljesen, hogy miket beszél neki apósa; szörnyű mód szórakozott volt; csak átnézett a nyitott ajtón keresztül mirtuskoszorus menyasszonyára, szívet mond hatlan sejtések fogták el, gépiesen nyult a ropogós két ezres után és szó nélkül bedugta frakkjának belső zsebébe.

*
A lakodalmon javában folyt a mulatóság. Az Erzsébetváros aranyifjusága vadul táncolt és rekedten kurjongatott. Ármín és

Hajnalkn alig figyeltek oda. Ők a széles tükör alatt meghuzva magukat szerelemittasan, kéz a kézben néztek egymás szemébe és csak akkor riadtak fel, mikor a jó mama csendes nógatással biztatta, hogy észrevétel nélkül távozhattak.

— Kora reggel halk kopogtatás zavarta fel szenderegéséből a fiatal férjet. Kábult fővel nyitott ajtót. A küszöbön egy czingár szabólegény állt:

— Tisztelteti a gazdám, hogy tessék visszaküldeni a frakkot, mert kell!

Bosszusan fordult be a szobába Bánfi Ármín és átadta a kérdéses ruhadarabot, azt üzenve: „Mondja meg Majernik urnak, hogy várható volna legalább délutánig; ilyenkor nem szokás az embert háborgatni“. A legény vigyorgott egy sort, azután minden jókat kívánva, távozott.

A következő három napon zavartalan mámorban töltötte idejét az ifju pár. Alig mozdultak ki meghitt fészkükből. Egyiknek is, másiknak is annyi sok, sok beszélni valója volt legénykori és hajadoni élményekből, hogy ki se fogytak belőle. Édes izgalomakkal teltek az órák és perczek. Negyednap délután azonban látogatást kaptak. Özvegy Holdfény Salamonné tiszteltet, hogy újból szerencsét kívánjon a sikerült frigyhez. Kedves vihogással kérdezte Ármint: „Nos, meg van velem elégedve?“ Bánfi Ármín rögtön elérte a czélzást és oda-szólt ifju nejehez: „Kérlek, duduskám, hagyj magunkra egy pillanatra, valami elintézni valóm van az asszonysággal“. Főuri előkelőséggel nyult pénztárczájához, keresgélte benne, majd halálsápadtan roskadt a

székre: „Teremtő atyám! — riadozott — hol a pénzem? hová lett a két ezres?“

Előszedte teljes ruhatarát, kutatta összes zsebeit. Sehol semmi. Hirtelen átvillant agyában az eltűnés megoldása:

— Ugy van! — kiáltott — csak a frakk zsebében maradhatott!

— Hát vegye ki, — indítványozta Holdfényé.

— Igen ám, — üvöltötte Bánfi, — de már nincs itt a frakk, kölcsönkért volt, elvitték!

— Az már hiba, de menjen érte, talán meglesz.

Nosza rohant Ármín Majernikhez. Ez részvételt hallgatta a magából kikelt ember jajszavait, azután vállait vonogatva, így szólt:

— Baj biz a' kérem; a frakk Köpez Mór uré volt, a ki tegnapelőtt esküdtött benne és ugy tudom, hogy nyomban el is utazott vele. Hogy hová, nem szolgálhatok, talán az anyósa megmondja.

Negyed óra múlva Bánfi Ármín egy igen kövér urnó előtt állt. Ovatosan eltűkoltta jövetelének okát; csak azt mondta, hogy sürgős tárgyalni valója volna Köpez ural.

Az asszonyság hamiskásan pislogott: „Hja, kérem, a gyerekek most nászutan vannak. Eredetileg csak Bécsbe akartak menni, de most azt írja a vőm, hogy megnézik Olaszországot is... talán átrándulnak egy kicsit Franciaországba is“ — pöffeszkedett a néni...

Bánfi Ármínal forgott a szoba. Viziói támadtak. Ott látta Köpezet nyurga felesével Velence, majd Páris legfényesebb mu-

gazdasági érdekek minden más érdeknél előbbvalók.

A nagyhatalmi állás s az ezzel járó erőfeszítések rövid idő alatt egészen meg fogják változtatni Amerika gondolkodásmódját s a yankee, mely eddig a trusteeok alapításába helyezte legfőbb ambícióját, most a hadi dicsőség babérjait óhajta megszerzeni.

Valóban nem tekinthetjük e fordulatot másnak, mint visszaélésnek, mely a népek életében akkor szokott bekövetkezni, midőn valamely véletlen siker a politikában elkábitja a könnyen és felületesen gondolkozók ítélőképességét. A spanyol-amerikai háború izgalmai szerepelnek itt mámorító élvezet gyanánt s a háboruban tett tapasztalatokhoz hozzájárultak még az angol-transzváli háború eseményei, melyek nyilvánvalóvá tették azt a különben régen ismert igazságot, hogy hódító háborút viselni csak akkor lehet, ha a hódító a hadviseléshez szükséges eszközöket és főként a hadsereget hosszú időn keresztül fokozatosan szerzi be s illetve fejleszti, mert a hadviselés jelenlegi fejlett technikája mellett polgárőrségből alakított hadsereg a szervezett és fegyelmezett rendes katonasággal szemben meg nem állhat.

Es épen ez a körülmény, hogy az Egyesült-Államok kormánya arra az álláspontra kíván helyezkedni, hogy polgár államból katonai állammá változik át, képezi azon elszomorító jelenséget, melyre fentebb reámutattunk s mely a nemzetek fejlődését figyelemmel kíséző szociológusra nézve mindenkor lehangoló lehet, mert azt mutatja, hogy az amerikai nép gyakorlati esze nem bírta el azokat a kísértéseket, melyek az általa elért sikerekkel jártak s megtevesztve a tömjéntől, letért az eddig követett útról, melyen hatalmát és tekintélyét oly magas fokra emelte.

A népek művelődéstörténetében azonban bizonyos körforgási jelenségek észlelhetők és ha vannak is a fejlődésnek ilyen, az

amerikai népnél tapasztalható visszaesései, vigasztaló az a tudat, hogy az ily akadály csak rövid ideig tartó, mely a haladást csak kevés ideig tartóztatja fel.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, nov. 6.

Szilágyi Dezső beszédét várta a völgy is, a karzat is. Ilyenképen nagy hallgatósága volt Barabás Bélának is már, a ki a trónörökös házassági nyilatkozatának mai vitáját bevezette. A függetlenségi sok rokonszenvennel övezett tagja érdekesen beszélt. A többi közt avval érvelt a javaslat ellen, hogy a törvényhozás kezét megkötöti, mert a főherceget köti esküje s így az országgyűlés soha többé egyoldalulag a most hozandó törvényt meg nem változtathatja.

A szónok, a ki másfél órán át beszélt, végezetül határozati javaslatot terjesztett elő, mely azt tartalmazza, hogy a házi törvények jogforrásul nem tekintetnek.

Délre járt az idő, a mikor a jegyző Szilágyi Dezsőt hívta fel szólásra.

A Ház napok óta várta ezt a beszédet. Minél későbbre maradt, a hozzá fűzött várakozás annál jobban nőtt. Kevés politikus akad a parlamentben, a ki a várakozás ilyen felesígását veszedelem nélkül elviselheti. Szilágyi Dezső e kevesek közé tartozik.

Beszéde a politikai szónoklatnak valóságos remeke, mely impozáns nagyságában domborítja ki Szilágyi Dezsőnek, az államférfiúnak, a közjogásznak, a debatternek alakját. Ez a beszéd formailag és tartalmilag teljesen méltó ahhoz a nagy célhoz, mely a szónokot beszédre készítette: hogy minden elhomályosítástól megtisztítsa, eredeti tisztaságban a Ház és az ország elé állítsa az ország trónörökléséről intézkedő 1723-iki törvényt és annak hamisítatlan értelmét. És nagy czéljához mindenben hozzáillők voltak az eszközei is. Az érzelmek hurjain nem játszott, mint előtte tették némelyek. Ő maga mondotta:

— Törvényt magyarázunk! Hüvös tér

ez, uraim, mely szenvedélyekhez nem apellál, érzelmeiket nem hív segítségül.

Ervei hatalmas épületének megalkotásában mindent mellőzött, a mi veszedelmére lehetett volna az épület szilárdságának. Minden közjogi tételét szigorú szabatossággal írta körül s így konstruálta, hogy arra biztos elmével levont következtetéseit nyugodtan alapíthatta. Szarkazmusának elevenbe vágó ripszjtjainak hatalmas fegyverét ma nem csillogtatta oly annyira, mint egyéb alkalommal, mert feladataul tűzte ki, hogy higgadt objektivitásának tónusát mindvégig szigorúan megőrizi. S az a diadal, a melyet ilyen eszközökkel elért, minden másnál becsesebb, mert nemcsak Szilágyi Dezsőnek, hanem első sorban az általa igaznak vallott ügy diadala volt.

Beszédének elején arról a fordulatról mondotta el nézetét, melyet Polónyi Géza tegnapi felszólalása adott a vitának.

— Kinos benyomást tett rám, ugymond, a tegnap elhangzott fejtegetések egy része. Ugy éreztem, hogy itt ügyvéd beszél, az egész kérdést úgynek tekinti és tanácsokkal látja el a főherceget urat; tanácsokkal, melyek sértő gyanúsítással érnek fel. Mintha az ügyfél tanácsot kért volna attól az ügyvédtől, hogy kötelezettségei alól miképen bujjék ki...

— A képviselő ur elnöki jogokat vindikál magának! — próbálta közbeszólni Bartha Miklós.

— Én csak a benyomásaimat mondok el! — rektifikálta Szilágyi s a felhangzó hatalmas helyeslésből mintha az hallatszott volna ki, hogy e benyomásaival nem áll egészen egyedül...

A hatalmas beszéd gerince annak a ragyogó igazolása volt, hogy az egyenjogú házasság mint trónöröklési feltétel benne foglaltatik az 1723-iki törvényben az intézmény jogszerűségének bebizonyítására, tehát felesleges akárminő házi törvényre vagy egyéb forrásra hivatkoznunk. Benne van a magyar törvényben; nem kifejezetten ugyan, de mint az ott felállított kellékek szükség-szerű következménye. Azt osztrák pragmatikában benne van kifejezetten is, az kétség tárgyja nem lehet. Már pedig őseink ugyan azt az öröklési rendet akarták megállapítani, mint az osztrákok, mert másképen a két állam egységes birtoka nem biztosítható, következésképpen kell, hogy elismerje a magyar törvény is.

Az ellenkező álláspont legpregnansabb kifejezője Kossuth Ferencz volt, az ő fejtegetései nyomán bizonyította tehát Szilágyi Dezső a maga igazát, a Kossuth érveinek czáfolásaképpen domborította ki a maga elméleteit. A Ház elé állította azt a rettenetes belviszályt, melyet Kossuth Ferencznek a trónöröklési törvényt bizonytalanná tevő magyarázata majdan előidézhetne.

— Két törvény-magyarázat van a Ház előtt, — így fejezte be nagy hatással fejtegetéseit. — Az egyik Kossuth Ferenczé, a másik az enyém. Melyik a jó, melyik a rossz, most nem is vitatom. Én csak azt látom, hogy az egyik alkalmas arra, hogy a monarchia sok baját a legveszedelmesebb belviszálylyal tetézzé, a másik pedig elejét vesse a csapásnak. Ha nem is hatolunk mélyebben a kérdésbe, lehet-e kétséges melyiket választjuk?

Tomboló tetszés követte e szavakat, tanuskodván a Háznak azon meggyőződéséről, hogy a választást nemcsak az állami rezon, hanem a Szilágyi érvelésében rejlő meggyőző igazság is világosan indikálja.

Néhány személyes természetű felszólalás után Szilágyi Dezső éltetése közepett rekesztette be a Ház ülést.

A tüzoltó.

Halálosan szerelmes voltam a szintársulat bájos primadonnájába, miért is elhatároztam, hogy bármi áron is közelébe jutok. Végére valami kötelék van közöttünk, már annyi tudnillik, hogy én is művész vagyok; szobafestő.

Hogy mindennap láthassam közelről, beállottam tüzoltónak.

Beer Béla.

gánkívül — ezek ők! Semmi kétség: az én keresetteim!

Az izgatottságtól csak artikulatlan hangokat hallott, midőn odarohant az asztalhoz és kérdezte:

— Hol a frakkom? azaz az ön frakkja; azaz a pénzem? hol van? adja vissza...

A Waggon Lits emberei lefogták a dühöngőt és bedugták egy üres szakaszba, rácsukván az ajtót. Rövid idő multán bement hozzá Köpez ur — mert valóban ő volt — és megindultak a diplomáciai tárgyalások. A frakktulajdonos kijelentette, hogy ő jóhiszeműleg járt el; a két darab ezrest tényleg megtalálta a kabátzsebben, de azt hitte, hogy anyósa csupa gyöngédségből eszuttatta észrevétlenül oda — mintegy nászutazási átalányt. Bevallotta, hogy bizony vigan éltek belőle és immár vagy 500 frtnak a nyakára hágtak.

Ha tehát Bánfi ur hajlandó vigyázatlanságát ekkora összeggel megfizetni, úgy hajlandó a maradványt azonnal visszaadni. Bánfi Ármín eleinte keservesen indignálódott, de azután hosszabb eszmecsere után békésen kiegyeztek. Csupán a történeti hüség kedvéért legyen megemlítve, hogy az egyezségben váltó alakjában újabb „hozom“ is szerepelt.

Ha mostanság Bánfi Ármínt kérdik, hogy miképp érzi magát mint házias ember, azt feleli, hogy igen jól; ajánlja is mindenkinek, hogy cserélje fel a legényéletet ilyen állapottal; de végül mély meggyőződés hangján hozzáteszi, hogy: mindenki csak a saját frakkjában lépjen az oltár elé!

latóhelyein teli kézzel dobálva a pénzt, „az ő pénzt“; majd elvonultak leki szemei előtt itthoni éhes hitelezői, a kik állig fölfegyverkezve megrohanják, mindannyian mint véres palástot lobogtatva kifizetetlen számláikat. ... Érezte, hogy itt sürgősen a cselekvés terére kell lépni. Kölesönveit pénzen még aznap este vasutra ült, találomra egyenesen Velencezébe utazott; sietnie kellett, mert ha nem: bizonyos, hogy Köpez ur elnászutazza az ő vagyonát.

Két napig bolyongott az örökvárosban; egy detektív is megszegényítő buzgalommal nyomozott, de nem akadt megrontójára. — Csüggedten utazott tovább, Triestbe, Fiuméba, Abbáziába; mindenütt eredmény nélkül.

Kevés uti költségének foszlányaival és sötét kétségbeeséssel váltotta meg visszautazási jegyét. A vasuti kocsiban egészen átengedte magát fájdalomnak. Komoran nézett ki a zuzmarás ablakon; azon gondolkozott, vajjon nem-e volna czélirányosabb a zakatoló kerek közé vetni magát és végét szakítani ennek a nyomoruságos állapotnak. Viszont eszébe jutott hatnapos kis felesége, aki gyötrő izgalommal, forró vágygyal várja őt vissza, ha szegényen is, de nem holtan. Délelőtt tíz óra volt. Azon vette magát észre, hogy szörnyű mód éhes. Két nap óta jóformán koplalt. Nem maradt ideje étkezni. Támolyogva ment a folyosókon végig, míg az étkezőkocsiba érkezett.

A középső fülkében egymás fölé halolva hangos jó kedvvel egy emberpár ült. Pezsgöztek. Bánfi Ármínnak fejébe szállt a vér.

— Huh! megvannak — kiáltott ma-

Impozáns látvány lehettem fényes, tarajos sisakomban hatalmas bajuszommal. Ha megmozdultam, a rám akgatott esákány, biztosító kapocs s az Isten tudja még mi minden úgy esőrömpölt, mintha lánczokat húztam volna magam után.

S milyen boldog voltam, ha ruhája surolta az én égszínkének pazar pompájú egyenruhám!

Egy sötét éjszaka tüzlármára ébredtem fel. Magamra vettem a fent említett hatásos uniformist.

A harmadik utcában égett egy három emeletes ház. Abban lakott a bájos prima-donna is.

Óriási embertömeg gyűlt egybe s az emeleti ablakokból már hatalmas lángnyelvek törttek elő.

Ah Leona! S te talán édesen alszol ágyacskádban!

Az emberek jajveszékelték, de senki sem mert behatolni az égő házba.

Hósi elhatározás érelődött meg agyamban: Én megmentem a talán már a halállal vívódó leányt.

Nekikészülöttem. Bajtársaim megnevelítették ruhám, nehogy tüzet fogjon. A legöregebb ürgék sem emlékeznek, hogy valaha jobban megáztatták volna bőrüket.

Jókora szivacsot kötöttek a szám elé, Gyakozatos, romlott eczetszaga volt.

Elszánt léptekkel indultam a lángban álló ház felé.

Alig tettem pár lépést, egy férfi vetette lábaim elé magát.

— Uram! Álljon meg egy pillanatra. Ön a halálba megy... ne vigyen egy titkot a sirba...!

— Megbolondult? Ne tartóztasson fel nemes vállalatomban!

— Uram, az Ég nevére kérem... árulja el, mivel ápolja bajuszát, hogy olyan gyönyörű növésű.

— Ejh, hagyjon békét! Miért oly kíváncsi rá?

Átkarolta a térdeimet.

— Nem, nem engedem, — rimánkodott — esedezem, ne vigye a sirba ezt a nagy titkot!

— A hajdusági bajuszpedrőt használom... de most már hagyjon békét!

— A szoboszlói gyártmányt?

— Igen, igen — szóltam s lerázván magamról az ismeretlen férfit, rohantam az égő lépcsőkön felfelé.

Csakugyan... az ágyában szendergett a bájos művész. A szobában sötét volt s csak kívülről világított be a pusztító tűz.

Nem volt veszteni való idő. Egyik takaróba csavartam s átnyalálva megindultam az édes teherrel a recsegő falépcsőn.

A rémület vette-e el az erőmet, vagy a szivemre nehezedett valami nyomasztó érzés, nem tudom, de úgy tetszett, mintha legalább is egy jó métermázsát cipelnék.

Hogy értem le a lépcső aljához, nem emlékszem.

Büszkeségemet, pompás bajuszomat leperzselte a tűz. A füst elbódított, s csak hatalmas éljenzésre tértem magamhoz.

Engem éljeneztek, a bátor életmentőt.

A megmentett hálattal szívvvel omlott nyakamba. Ez eszméletre térített.

A legelkeseredettebb hitelezőmet ismertem fel benne.

Azóta nem vagyok tüzlőt. Nem azért, mert remek bajuszomat elvesztettem mert azon csakhamar segített a szoboszlói csodálatos hatású bajuszpedrő, hanem attól való félelmemben, hogy ha így indulok, meglehet, hogy nemsokára az anyósomat mentem meg.

Vándor.

SZÍNHÁZ.

Névtelen levelek. Tegnap este azzal a nyugodt öntudattal indult színházba az érdeklődő publikum csekély serege, hogy zenei élvezetben lesz része. Reménységét azonban esalódás, — mondjuk: kellemes esalódás követte egy rekedtség miatt, mely jeles tenoristánk, Karaes Imre hangszálait támadta meg hirtelenül. Így aztán ismét a „Névtelen levelek” című bohózat helyzetkomikumai hozták jó kedélyhangulatba a közönséget, mely bizonyára nem bánta meg a cserét.

Talán még egyszer sem ment oly jól e darab előadása, mint az este. Mintha nem is csak úgy egyszerre rántották volna elő, oly pompás gördülékenységgel pergett le. Különösen Nagy Gyula remekelt az após szerepében mindig gondosan megőrzött finom komikumával. Nagy tetszést aratott Tanay kabinetalakítása és Sziklay ház mestere is. Pataky Béla elismerésreméltó jószívű vő volt.

Kitünően alakították Breznay Anna és ifj. Szathmáry Árpád a nyújtott beszédű elősdi párt, a kik mindenütt ott lábatlanokodnak.

A nők közül Szigethy Lujza, Kiss Irén és T. Halmi Margit járultak gondos játékkal a zajos sikerhez.

Egyháztanácsülés.

Debreczen, november 6.

A debreczeni ev. ref. egyháztanács mai napon tartott folytatólagos közgyűlésén a napirend előtt szóba hozatott a tanítói fizetések kiegészítő korpótlék rendezett ügye kapcsán azon rendellenesség, hogy daczára az 1893. XXVI. idevonatkozó országos törvénynek s azon körülménynek, hogy már ez ügyben a közokt. minisztertől is két ízben jött az egyházi főhatósághoz átirat, két tanító még ma sem kapta meg már 1898 ban esedékes korpótlékát. S ez annyival inkább érthetetlennek látszik, mivel az egyik 20, a másik 21 éves szolgálatra tekint vissza, holott a törvény visszamenőleg csak öt évet kíván.

Kiadatott a már többször megsürgetett bizottságnak olyan kikötéssel, hogy folyó évi december 1-ére ez a szerencsétlen korpótlék-ügy végre valahára elintéztet nyerjen.

Dr. Boldizsár Kálmán egyháztagnak a templomi isteniszteletre vonatkozó beadványa olvastatott fel. E beadványban az istenisztelet „korszerű” rendezését sürgeti s olyanforma ujitást kíván, hogy a hitélet erősítése végett a templom ajtó ne csak vasárnap 9 órakor stb., szóval a szokásos időben legyen nyitva, hanem legyen az a hívő és buzgólkodó lélek számára mindenkor lelki üdülést és erősödést kínáló hely.

A diákokkal, orgona nélkül végeztetett éneklést, ugyancsak a diákokkal végeztetett biblia olvasást korszerűtlennek és eredménytelennek, sőt helytelennek tartja; nines egy véleményen azokkal, kik templomainkat kezdő diák emberek szárnypróbálásainak teszik színterévé.

Kiadatott a lelkészi karnak, hogy a már e tárgyban korábban beadott egy másik beadvánnyal együtt kapcsolatosan, hozassék a presbyterium elé.

A dr. Boldizsár beadványa minden- esetre sok megszívlelni való dolgot mond. Azonkívül egy lelkes és gondolkodó egyháztagnak benyomását teszi ránk, ki a puritán kálvinista vallást ellentétben a reakcionárius irányzattal — a magyar nemzeti eszme és hazafiság védő palládiumául tekinti, példát adván igen sokaknak, hogy nem elég csak beleszületni valamely vallásba, hanem ha az a felvilágosodottságot hirdeti s tevékenysége az emberiség előhaladásában, nem pedig visszafelé hajlításában érvényesül, azért a vallásért érdemes még gondolkodni, sőt cselekedni is.

Ennek a tárgynak kapcsán szólalt fel dr. Ferenczy Gyula akad. tanár és presbyter, egyházunk ez oszlopos tagja, hogy többször elhangzott kérését — Debreczen-

nek egyházmegyévé leendő alakulása, parochiális körökre osztása ügyében — ismét felszínre hozza. Kijelentvén, hogy amennyiben ez az ügy már teljesen megérett arra, hogy a homályból kibontakozzék, a jövő gyűlésen érdemleges felszólalással él.

Több kisebb fontosságú ügy letárgyalása után ismét felszínre került a csaknem minden gyűlésen kísértő Hidvéger árendás istállóépítési ügye.

A vizsgálatlan e dologban, hogy az istálló mégsem épül.

Végül még egy fontos tárgy került napirendre, t. i. az egyházi tisztviselők nyugdíjügye. A gazdasági bizottság által e tárgyban készített tavaslatot dr. Ferenczy és Szinay képviselők hozzászólása és pótló megjegyzése után egész terjedelmében általában és részleteiben elfogadta a közgyűlés. Az egyházi tisztviselők részéről felhangzó „éljen” mutatta az örömet, melyet e javaslat elfogadása okozott.

E körültekintő és méltányos alapra fektetett javaslatról e helyütt csak annyit kívánunk felemlíteni, hogy az egyházi tisztviselők nyugdíjához az egyház évi 2000 koronával járult.

A sok admisztráczióális ügy avar tarlója között e humanus intézkedés szinte oázis-számba ment.

HIREK.

— **Kérelem a főiskola jöltevőihez!**

A főiskola, illetőleg tápintézete s szegény tanulói javára tartatni szokott őszi segélygyűjtés ideje elérkezett. Kibocsátjuk tanítványainkat, hogy e város nagyérdemű és jölelkű közönségét keressék fel szokásos kegyadományaiknak ez évben való megújítása céljából. Minden a legesekélyebb adományt is hálás szívvvel fogadunk, amde mivel főiskolánk, terhei a reá váró számos feladat miatt bizonyon növekednek, pártfogóink, jöltevőink buzgóságába különös figyelemmel kell ajánlanunk kollegiumunkat. Mint-hogy továbbá a természetbeli adományok (gabona, tengeri, burgonya stb.) rendszerint a szekérbérben és beszállítás költségeiben egész értéküket felemlítik, — arra kérjük a nagyérdemű közönséget, hogy ezeket lehetőleg mellőzni s kérelmező ifjainkat pénzbeli adományban részesíteni sziveskedjenek. A netáni természetbeli adományokat az első hét napon csak felírják s 3-ik napon szállíttatják be. A gyűjtés ideje nov. 12. és 13., hétfő, kedd, esetleg 14 én. Debreczen, 1900. nov. 6. Kiváló tisztelettel dr. Bartha Béla, akad. igazgató.

— **Népszámlálás városunkban.** Az 1901 jan. 1—10. közt megejtendő népszámlálás ügyében népes értekezlet volt ma délelőtt a kereskedelmi akadémia disztermében. — Az értekezleten a számláló biztosokul és felülvizsgálókul kiszemelték jelentek meg. Előttük dr. Varga Gyula miniszteri osztálytanácsos ismertette a népszámlálás nagyjelentőségét, főként magyar nemzeti és tudományos szempontból; azután felvilágosításokat adott a számlálás műveleténél szükséges tudnivalókat illetőleg. A városi tanács a népszámláláslról népies ismertetést is fog kiadni annak idejében.

— **Esküvő.** Rásó István h. főispáni titkár, Rásó Gyula kir. tan. alispán fia ma délután esküdött örök hűséget Harsányi Emmának, özv. Harsányi Sándorné kedves leányának. A polgári kötést délelőtt Oláh Imre anyakönyvezető végezte, az egyházi áldást a menyasszony szüleinek házában Dicsőfi József lelkész adta az ifju párra. Násznagyok voltak a menyasszony részéről Ifj. Pájer Béla, a vőlegény részéről Wessprémy Zoltán főjegyző.

— **A tanítók nem folytatják a harcot.** Minké Béla igazgató-tanító a tanítók kaszinójának küldöttsége élén megjelent Rákosi Jenőnél és Vészi Józsefnél, mint a két újságíró egyesület elnökeivel, hogy a

sajtónak a tanítók ismeretes ügye alkalmával tanusított jóindulatát megköszönje. Egyben kijelentette, hogy a tanítók ellen Tóth Béla és Kozma Andor ügyből kifolyólag származható többi támadásra nem reflektálnak.

— **Kivándorlók.** Tegnap este a szatmári vonattal három kocsis ruthén kivándorló utazott keresztül Debreczenen, a kik Huszt és környékéről vándoroltak ki s Rió De Janeiróba (Brazília) mennek új hazát keresni. Ugyancsak avval a vonattal jött Szatnár vidékéről négy magyar család, ezek Óhióba mennek szerencsét próbálni. Bizony fájdalmas dolog elgondolni, hogy ezeket nem képes kielégíteni az áldott anyaföld.

— **A csendőrség a külterületen.** Az utóbbi időben a külterületeken előfordult gyakori rablások arra indították Simonffy Béla kir. ügyészt, hogy intézkedéseket tegyen az iránt, hogy a csendőrség a külterületeken is tegyen szolgálatot. A közigazgatási bizottság örömmel járul ehhez az indítványhoz s a tanácsot kérte fel az intézkedések megtételére. A tanács a javaslatot véleményezés végett kiadta a jog- és pénzügyi bizottságnak, mely Vecsey Imre tanácsnok, t. b. főjegyző elnöklésével tegnap d. u. tartott ülésén tárgyalta ezt az ügyet. A bizottság hosszas eszmecsere után kimondta, hogy pártolja az eszmét, de határozatot, míg a költségeket nem ösmeri, nem hozhat. A tanács tehát most költségvetést dolgoz ki, mennyibe kerül a csendőrségnek a külterületen teljesített szolgálata.

— **Népszámlálás Hajdúvármegyében.** Dr. Varga Gyula miniszteri osztálytanácsos, m. kir. központi statisztikai aligazgató ur tegnap délelőtt tartotta meg előadását vármegyénk székházának tanácskozó termében a megye alispánja, főszolgabírói, a városi polgármesterek és a községi jegyzőkkel. A vármegye területére 207 számlálóbiztos osztattott be. Ezen létszámból esik a balmazújvárosi járásra 85, a nádudvari járásra 47, H.-Bszörmény városra 30, H. Nánás városra 25 és H.-Szoboszló városra 20. Összesen 207. A számlálók munkálatait felülvizsgálók az az előjárásági tagok lesznek, kikhez azonban rajtok kívül eső egyének is felkérhetők.

— **Szenvedélyes levelezőlap-gyűjtők.** Nagy Béla 14 éves és Váradi Ernő 16 éves lakatos inasok t. év január 24-én este álkules segítségével behatoltak Adler Henrik nyomdász raktárhelyiségébe s onnan képes levelezőlapokat akartak elvinni. A szépen kigondolt terv azonban nem sikerült, mert ép akkor csipték őket fülön, mikor mindegyik egy-egy jókora szállitmánnyal hóna alatt tovább akart állni. Átadták az ügyészségnek, a hol most 5—5 napi fogházzal honorálták a szenvedélyes képes levelezőlap-gyűjtőket.

— **Figyelem váltók kitöltésénél.** Miniszteri rendelet értelmében korona értékre szóló váltókon a számokkal irt összeg után, a váltó jobb felső sarkában vagy ki kell írni e szót: „Korona“, vagy csak „K.“-ra rövidíteni. Oly váltókat, a melyeken „kor“, „kr“, „Kro“ vagy bármely más meg nem engedett rövidítés fordul elő, sem az Osztrák-Magyar Bank, sem más pénzintézet nem fogad el. Természetesen a váltó szövegében ott, ahol ez összeg betűkkel van kiírva, ezentul is úgy, mint eddig, egészen kiírandó a „Korona.“

x **Felirónének** keres középkorú, komoly, helyesen számolni tudó egyéniséget Márkus Jenő Dréher söresarnoka.

— **Verekedő cigányok.** Rostás Mihály kóbor cigány ma délelőtt több társával együtt borozgatott. Iddogálás közben Nagy Jóska muzsikusz cigány lókörtőnek nevezte Rostást, a min ez annyira feldühösödött, hogy egy tele boros üveget menesztett Nagy Jóska fejéhez. Már a késekkel fámadtak egymásra, mikor a rendőrség ele-

jét vette a vérontásnak. Mindkettőjüket bekísérték a bűnügyi osztály börtönébe.

— **Gyermekek fosztogatója.** Gyakran megtörtént már városunkban is, hogy egyes pénzsovár, lelketlen asszonyok kis gyermeket az utcán megszólítanak s ígéretekkel s rábeszéléssel a fülbevalójuktól vagy a rájuk bízott csomagoktól fosztják meg. Ma egy ilyen jómadár került a rendőrség kezei közé. Weisz József csapó-utcai cipész egy pár gyermek eszimat s egy csomagot, melyben másfél kilogramm libahus és fehérnemű volt — rábizott 7 éves kis leányára, hogy vigye azt el a Hatvan-utcán levő üzletébe. — A kis lányt a Bika szálloda előtt egy öreg asszony — Kati Istvánné — szólította meg, kérvén, hogy a nála levő darab kenyeret vigye el a Hatvan-utca sarkán levő cukrászhoz s ajánlkozott, hogy addig ő majd tartja a gyermek csomagját. Természetesen, mire a kis lány visszakerült, a vén asszonynak hült helye volt. Katiné a libahusból pompás vacsorát csinált magának, míg a eszimat és a fehérneműket egyszerűen eladta. Azonban rajta vesztett, mert a rendőrség elcsipte s a vizsgálat folyamán kiderült bűnössége. Az hiszik, hogy még több efféle manipulációk terhelik a jeles matróna lelkiismeretét.

— **Debreczeni helyesírás.** Megelégedett ábrázattal nyitott be szerkesztőségünkbe riporterünk.

— **Szenzáció!** — jelentette ki röviden.

— Na?

Kivett egy papírlapot a zsebéből s a fel. szerk. elé tette.

Olvasni kezdtük:

ITAKA
POSTA

— **Értik . . ?** Papakosza, az a posztkiszlitolvaj . . .

— Mit akar vele?

— Csak tessék tovább olvasni!

CYALUSME
CREN del HETO

— Még most sem érti szerkesztő ur? Én azt következtetem ebből az okmányból, hogy Papakosza itt is járt Debreczenben.

— S azt gondolja, hogy ő posztkiszlite volna el a vízvezeték meg nyári színház és a többi aktáit?

— Világos.

Főmunkatársunk összeránczolla a szerkesztőségi szolgánk homlokát, látszott rajta, hogy törí a fejét.

— Nem, — jelentette ki — ez valami görög régiség.

— Hát tessék elolvasni.

— Nem tudom.

Behívtuk a nyomdából a tördelőnket, ő tudnillik hierogliphákat is tud olvasni s egyszer megtörtént az is, hogy a Vándor ur körmöléséből a czimet teljesen el tudta olvasni.

Megnézte, aztán riporterünket nézte meg.

— Honnan tetszett ezt keríteni?

— A Csapó- és Piacz-utca sarkán van egy cukorárus, annak az asztalára volt egy tábla felfüggesztve.

Tördelőnk a homlokára ütött.

— Megvan, hisz ez akkor a legkorrektebb debreczeni helyesírás.

— Mit beszél?

Igen, igen. Tessék csak ide figyelni s azzal olvasni kezdte a rejtélyes értelmű szavakat:

Itt a káposztagyalus megrendelhető.

Riporterünk csüggedten távozott.

— **Szerencsétlenül járt napszámos.** K. Kovács Béla földjén eséplés alkalmával alkonyatkor a kaparékot eséplették. Gellér Gábor napszámos oszonászás közben bepálinkázott s ittas állapotban végezte a gép etetését. Sarkadi Miklós gépész, felakarta váltatni a becsipett embert, de az nem engedelmeskedett s mikor egy másik napszámos erőszakkal akarta a veszélyes helyről

eltávolítani, a kéve vágó késsel csapott fejére. Mivel már nem sok munka volt hátra, békében hagyták a makacs embert, a ki a dob nyílásába mélyen behajolva dolgozott. Alig ért le a dobról a felváltásra kiküldött napszámos, mikor kétségbeesett sikoltás hallatszott. Gellér jobb kezét szakította el a gép.

A törvényszék ma tárgyalta ezt az ügyet dr. Szeőke bíró elnöklete alatt, hogy eldöntse, hogy terheli-e felelősség a gépészt, a ki az idevonatkozó szabályrendelet értelmében személyesen tartozik arra ügyelni, hogy a gép közelébe ittas egyén ne bocsátassék. A törvényszék Sarkadi Miklós gépészt felmentette a gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vádjáról, míg a királyi ügyész felelősségét jelentette be.

— **Birtokmegosztás Debreczenben** című gazdaságtörténelmi tanulmánya Zoltai Lajosnak harmincz fillérért megszerezhető a Magyar Gazdaszövetségnél (Budapesten, Baross-utca 10. sz.) vagy Kilián György fővárosi könyvkereskedőnél, esetleg magánál a szerzőnél, Debreczenben, a városi közlevéltárban.

— **Lauka Gusztáv jó napja.** Metternich herceg, a ki ez idő szerint mint gróf Harnoncourt vendége időzik Écskán, szombaton Gyertyánffy főszolgabíró kíséretében Nagybeeskereken járt. A vármegyéhez kapujában találkoznak Lauka Gusztávval. A főszolgabíró megszólítja Gusztai bácsit:

— Olvasom a lapokban, öregem, hogy valami pompás regényt írtál. Azt mondják róla, hogy a legjobb műved. Hol juthatnék egy ilyenhez?

Gusztai bácsit télikabátjának feneketlen zsebébe nyulván, e szavakkal nyújt át egy könyvet:

— Véletlenül nálam van egy példány, édes Jenőm, ezzel szívesen szolgálok.

Gyertyánffy ezzel kivesz tárczájából egy régi öt forintost és odanyújtja Gusztai bácsinak, a ki csak annyit tudott meglepetésében felelni, hogy hamarjában nem tud visszaadni, lévén a regény ára két korona.

Zavarából Metternich herceg rántotta ki, a ki egy vadonatúj piros husz koronást nyomott Gusztai bácsit markába ezekkel a szavakkal:

— Lauka Gusztávhoz van szerencsém, ahhoz a derült kedvű poétához, a kiről nekem a házigazdám annyi szépet mesélt? Engedje meg mester, hogy én is kérjek egy példányt.

Szerencsére volt az öreg urnál még egy példány, a mit oda adhatott, de az sem az ötösből, sem a tizesből nem birt visszaadni. Csakhogy az urak, még mielőtt Gusztai bácsit ebbe zavarát kimagyarázhatta volna, szívélyesen elbucsztak s így megesett az a esuda — fájdalom nem mindennapi dolog — hogy két példányért 30 koronával fizettek magyar írónak.

— **Rendőrileg engedélyezett imádkozás.** Azt tudja mindenki, hogy a teljes vallásszabadsággal bíró Magyarországon a nazarénusok nem tartoznak a törvényileg elismert vallásfelekezetek közé. A nazarénusok tanai magasztos és ideális voltak dacára vagy éppen ezért számos társadalmi és állami berendezéssel összeütközésbe jöttek, sőt a törvénnyel is ellenkezésben vannak, ámde ezért e vallást az állam tűri, de el nem ismeri. Ebből a különleges pozícióból folyik aztán az a komikus dolog, melyet excentricitása kedvéért mondunk el, hogy a nazarénusok csakis úgy tarthatnak istentiszteletet, ha a rendőrség megengedi. Így tehát minden hónap elsején kérvényt kötelesek intézni a rendőrséghez, engedélyt kérvén arra, hogy vasárnap reggel 8 órakor és délután 2 órakor, esütörtökön reggel 8 órakor templomukban istentiszteletet tartsanak. Az engedélyt aztán minden egyes esetben megkapják s így rendőri engedély folytán szabad imádkozniok. Igaz, hogy az államhatalom, mivel a nazarénus vallást el nem ismeri, ez istentiszteleteket közönséges népgyűléseknek tekinti, hanem hát másik oldalát nézve s tekintettel a lelkiismereti

szabadság a 20. század liberálisizmusára, mégis csak kissé különös és nagyon furcsa dolog ez.

— **Verekedés.** Madai Péter és B. Kovács Sándor gazdálkodók délelőtt a baromvárosban összeverekedtek. Nagy népsődület verődött össze az épületes látványra, míglen a rendőrség véget nem vetett a botrányos jelenetnek.

— **Értesítés.** Mindazok, kik a „Bikur-Cholim” debreczeni betegsegélyző egyesület kötelékébe rendes vagy pártolótagokul belépni szándékoznak, értesítetnek, hogy az alapszabályok 35. §-ának a) pontja értelmében f. é. november 8-tól december 8-ig a bekebelezési díj elengedése mellett az egyesületbe beléphetnek. Jelentkezhetni a „Pásti-utcai” templom épületében levő jegyzői hivatalnál, naponta d. e. 10—12 óráig. Debreczen, 1900 november 7. Rosenberg József, egyesületi elnök.

— **Képes-levelezőlap portója.** A nálunk forgalomban levő képes-levelezőlapok, sajnos, nagyobb részét idegen ipari termékek. — A levelezőlap jellegét kitüntető felirat ehhez képest vagy német, vagy francia és csak mellékesen, oldalt van némelyikre odanyomtatva a szerb-, román- és tótnyelvű feliratok között ez a szó: Levelező-Lap. A közönségnek ebből a körülményből azután rendesen kellemetlensége támad, mivel csak kevesen tudják, hogy mit és miképpen kell áthuzni, hogy a posta a feladott küldeményt levelezőlapnak elfogadja és a címzettet valamely csekély figyelmetlenség miatt meg ne bírságozza. A nagyközönség többnyire beéri vele, hogy a németnyelvű feliratot áthuzza, vagy ha magyarul ott van, hogy Levelezőlap, akkor változtatási nélkül feladja a képes levelezőlapot. A posta azonban a kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében minden olyan levelezőlapot, melyen ez a szó „Levelezőlap” nem az első helyen van feltüntetve, mint bérmentetlen levelet kezel és 16 fillér bírságot ró ki rája, melyet az átvevőnek kell megfizetnie.

— **Razzia.** A rendőrség az éjjel megtartott razzia alkalmával három csavargó, 20 éven alóli lányt kísért be a bűnügyi osztályhoz.

— **A havanna-szivarok olcsóbbak lesznek.** A jó dohány kedvelőinek bizonyára öröme lesz e hír, hogy a havanna-szivarok ára legközelebb leszáll annyira, hogy kevésbé tehetős ember is juthat majd egy-egy havanna-szivarhoz. Kuba szigetén tudniillik az idén is rendkívül jó termés volt.

x Szép bajusz leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető a híres **Hajdusági pedró** használata által, mely minden bajuszpedró készítmények között a legjobb!

A bajuszt szép állásban tartja, nem törri, nem tépi ki és soha sem keményedik meg.

Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készül, terpentint nem tartalmaz, igen kellemes illatú és soha sem avasodik meg.

Egy doboz ára: fehér és barna színben 40 fillér. Kapható: Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerárában H. Szoboszlón.

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

A kínai háború.

— **Expresz tudósítás.** —

Budapest, november 6.

A paotingfui elítélteknek már akadt patrónusok Li-Hung-Csang személyében. Ez a ravasz ember arra akarja bírni a követelteknek a kivégzését. Tudjuk, hogy ez mit jelent. Evvel Li moratoriumot akar nyerni, hogy az elítélteket megmentse. Csodálatos, hogy a kínai kétszínűséget és csalfaságot

a hatalmak még most sem elégették meg s folyton felülnek az alattomos kínai híreknek.

Oroszország politikai zsákjából is ki-bujt végre a szög. Oroszország ugyanis nem követ egyéb célt, mint hogy Mandsuországot megszerezze. Az orosz kormány, úgy látszik, megunta már a sok tárgyalást s végül türelmetlenül kérdezi, hogy mi lesz már Mandsuországból. Alekszejev tengernagy hivatalosan kérdést intézett Li-Hung-Csanghoz, hogy Kinának mi a szándéka Mandsuországgal. Együttal azt a jó tanácsot adja Kinának, hogy legjobb lesz, ha Mandsuországot Oroszország oltalmára bizza. Ez ugy Oroszországnak, mint Kinának hasznára válnék.

Az európai katonák fosztogatásai ellen tiltakoznak Li-Hung-Csang és Csing herceg. Azt mondják, hogy Paotingfu környékén az idegenek fosztogatnak. Az, természetesen nem hozzák nyilvánosságra, hogy Paotingfu lakossága hány kereszttyént ölt meg és hány európai családot irtott ki. A két kínai szokott kétszínűségével csak az érem egyik oldalát mutatja.

Mai távirataink a következőket jelentik:

London, nov. 6. Egy kelet nélküli pekingi távirat, melyet Takuban 4-én adtak föl, a következőket jelenti: Li-Hung-Csang privátim néhány követhoz fordult, a kiket arra akart rábírn, hassanak oda befgyásukkal, hogy Waldersee gróf elhalaszssa a paotingfui hivatalnokokra kimondott halálos ítéletek végrehajtását. A császári udvar a tavasz előtt semmi esetre sem térhet vissza Pekingbe. Pekingbe érkezett jelentések szerint Szingafu környékén mohamedán lázadás van kitörőben, a mely állítólag a trónbiztonságát fenyegeti.

London, nov. 6. A „Times”-nak jelentik Pekingből Takun át tegnapi kelettel: Alekszejev tengernagy levelet írt Li-Hung-Csang-nak, a melyben kérdést intéz hozzá Kinának Mandsuországra vonatkozó szándékai felől s egyuttal fölszólítja Kinát, hogy ennek az országnak az igazgatását Oroszország oltalma alatt újra átvegye. Ez, — mondja a tengernagy, — mind a két országnak hasznára válnék.

London, nov. 6. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: Li-Hung-Csang és Csing herceg a Paotingfu és Peking között lakó földbirtokosok nevében beuyjított tiltakozó nyilatkozatokat adtak át a követeknek, a melyekben ezek a földbirtokosok panaszt tesznek a szövetséges csapatok fosztogatásai ellen. A tiltakozók azt mondják, hogy az ilyen eljárás, ha a lakosság nem szegül ellen a csapatoknak, ellenkezik a hadijoggal.

Pétevár, nov. 6. A „Ruszkij Invalid” jelenti, hogy Oroszország a Kinára vonatkozó angol-német egyezményt illetőleg október 15-én a következő választ adja:

A Németország és Anglia között létrejött megegyezés Oroszország szempontjából semmikép sem változtatja meg lényegesen a dolgok állását Kinában. Az egyezmény első pontját, a mely azt rendeli, hogy a folyami és tengerparti kikötők Kinában mindenütt, a hol a két kormányának befolyása van, szabadon és nyitva maradjanak a kereskedelem számára, Oroszország is elfogadhatja alapul, mert ez a rendelkezés semmit sem változtat a jelenlegi szerződések szerint fennálló állapotban. A második pont annyival is inkább megfelel Oroszország szándékainak, mert hiszen a mostani bonyodalmak keletkezésekor Oroszország volt az első hatalmasság, a mely a menyei birodalom integritásának föntartását proklamálta kínai politikájának alapelveül. — A mi a harmadik pontot illeti, a mely az alapelv megsértésének lehetőségéről szól, arra nézve Oroszország július 25-iki körjegyzékére hivatkozva csak ismételheti, hogy ilyen eset kényszerítene Oroszországot, hogy magatartását úgy, a mint a dolgok állása kívánja, megváltoztassa. A negyedik pont nem szorul kommentárra.

KÖZGAZDASÁG.

Debreczeni Kereskedelmi Csarnok Jegyzései.

Debreczen, nov. 7.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:

Buza	uj. veres	minőség	77	6.65 — 6.70
"	"	"	78	6.70 — 6.80
"	"	"	79	6.87 — 6.90
"	"	"	80	6.90 — 7.00
Buza	sárga	minőség	78	6.65 — 6.75
"	"	"	79	6.75 — 6.90
"	"	"	80	6.85 — 6.95
Rozs	uj	"	74/75	6.20 — 6.30
"	"	"	75/74	6.35 — 6.55
Árpa	"	"	"	5.35 — 5.45
"	(jobb)	"	"	5.75 — 5.95
Zab	"	"	"	5.30 — 5.50
Tengeri	"	"	"	4.50 — 4.60

Az istállótrágya értékének megállapítása.

A magyar gazdák többségének az a nézete, hogy az istállótrágya értéke, mint bevételi tétel a gazdaság számadásában nem szerepelhet, mivel az állattenyésztésnek elkerülhetetlen hulladéka. Ezen nézet azonban a fejlettebb gazdasági irányzat előtt meg nem állhat, mivel a trágya jelentékeny használati értékkel bír, tehát piaci árának is kell lenni, annál is inkább, mert az istállótrágya hiányában az abban levő növényi tápanyagokat piaci árral bíró műtrágyákkal kell pótolni. Ép ez okból a trágya értékét mint jövedelmi tételt kell a gazdaság számadásába beilleszteni.

A trágya értékének megállapítására többféle módszer van alkalmazásban. Legegyszerűbb trágyaérték kiszámítási mód az, a mikor a trágyának helyi piaci árát veszzük tekintetbe, ha pl. egy 1. m. trágya a gazdasági táblára kiszámítva 60 fillérbe kerül, akkor a gazdaságban levő trágya értékét megkapjuk, ha ezen 60 fillérből levonjuk a táblára való fuvarozás költségét, a mi a körülményekhez képest változó. Így ha ezen fuvarozási költség métermázsánként 20 fillért tesz ki, akkor a trágyának tényleges értéke 40 fillért tesz ki métermázsánként. Vannak, a kik a trágya hatása alapján állapítják meg a trágya pénzértékét, t. i. a mint az terméstartalom alakjában jelentkezik. Ezen módszer azonban nem jó, egyrészt mivel a terméstartalom nemcsak a trágyának, de az éghajlati viszonyoknak is lehet eredménye s máskülönbben sem lehet praecis megállapítani azt a többletet, melyet a trágya alkalmazása idéz elő. Vannak ismét mások, a kik a trágya értékét a gabona értékével hozzák viszonylatba, nevezetesen 1 q. rozs árával 20—25 q. trágya árával teszik egyenlővé, vagy pedig a jól elkészített istállótrágya értékét a rozs árával 5 százalékaival teszik egyenlővé, pl. 10 koronás árat feltevével, 1 q. istállótrágya értéke 50 fillér lenne.

Szokásos s reális alappal bír azon trágyaérték kiszámítási mód is, amely a műtrágyákat veszi számítási alapul. A piaci árral bíró műtrágyákban foglalt nitrogén, foszfor és káli 1 mázsában való mennyisége között se lévén ismeretes ezután vegyelemzés után kiszámítjuk, hogy a műtrágya 1 gr. foglalt nitrogén, foszfor, káli, hány mázsa istállótrágyában található fel. Ha ezt kiderítettük az egy mázsa műtrágya árával elosztjuk az istállótrágya azon mennyiségével, a mely a megfelelő mennyiségű anyagokat tartalmazza s így nyerjük az istállótrágya pénzértékét. Így pl. ha azt találjuk, hogy egy métermázsza guano, nitrogén, foszfor és káli tartalma 56 mázsa istállótrágyában található fel és a guano ára gazdaságunkba szállítva volna métermázsánként 26 korona akkor 26 : 0.56 = 2600 : 56 = 46.4 fillér, vagyis 1 mm. istállótrágya értéke lenne 46 fillér.

Kiszámíthatjuk a trágya értékét az állattenyésztés alapján is, úgy, hogy ha valamely állat tenyésztésére felszámítjuk az összes kiadásokat és bevételeket, a mikor is az esetleges kiadási többlet képezi azon

összeget, a mennyibe a trágya a gazdaságnak kerül. Ezen trágya kiszámítási mód azonban nem megfelelő, mivel ha az állattenyésztés tényleges haszonnal jár, akkor az istállótrágya értéke a gazdaságnak teljesen ingyen marad.

Van ezen felül még nagyon sok trágyakiszámítási mód, de a melyek részint nagyon bonyolultak, részint nem megfelelők.

A különböző módszerek egybevetéséből és sokszoros kísérletekből a gyakorlat azon következtetést vonja le, hogy az istállótrágya értékét a feletett takarmány piaci árának 5% át teszi ki.

Ezen szálalék a trágya kezelése szerint módosulást szenved, úgy hogy 1. jól kezelt trágya értéke a takarmány árának 20 százaléka, 2. közepesen kezelt trágya értéke a takarmány árának 15 százaléka, 3. rosszul kezelt trágya értéke a takarmány árának 10 százaléka tehető.

Tehát ha a széna ára 4 korona másánként és 1 mm. szénával lesz 170 kg. érett trágya s a trágya jól kezeltetett, akkor a 170 kg. trágya ára a feletett széna árának, 4 koronának 20 százaléka, vagyis $400 \times 20 = 8000 : 100$, a miből egy méter-mázsza trágya áráként 58 fillér fog kikerülni. Ez a lehető legegyszerűbb trágya kiszámítási mód s a való értékben is legközelebb fog járni.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Czink-lakodalm** Nem új dolog, hogy gazdag vagy csak tehetősebb emberek is ezüst, vagy éppen aranylakodalmukat fényes vendégségekké szokták megülni. „Czink-lakodalm”-ról azonban, a mi alatt Párisban a házasságkötés 10-ik évfordulóját értik, még aligha esett szó. Ilyen czink-lakodalmat ültek nemrég a szajnaparti Babelben Mainville báró és báróné. Az összes asztali készlet czinkből való volt. Czinkből voltak a tálak, tányérok és egyéb evőeszközök, sőt még a czinkkanecskókban levő bort is czinkpoharakból itták. Noha az előkelő háziak és vendégek egyaránt arany, ezüst, kristály és kínai porcellán evőeszközökhöz voltak szokva, mégis az általános vidámságot és jóétvágyat tekintve: úgy látszik, szívesen megbékültek a polgári származásu czink gondolatával. A meghívottak valósággal elhalmozták az ünnepeit báróné apró, gyermekjátékszernek való czink konyhaszerekkel és egyéb nippdolgokkal. A legérdekesebb azonban az volt, hogy a kis értékű czinktárgyakat egész vagyonnal felérő drágakő és igazgyöngy ékítmények díszítették.

Tehát mégis kikerülhetetlen volt, hogy meg ne ragadják az alkalmat dús gazdagságuk fitogtatására.

* **Visszavág.** Kopasz ur; Ejnye, kisasszony, már idején volna, hogy férjhez menne. Vagy nem akad, a ki elveszi?

Kisasszony: Oh, akadt volna akárhány, de én nem vagyok oly csekély igényű, mint az ön felesége.

* **Öleb helyett patkány.** Egy idő óta azok a kis eleven teknősbékek, melyeknek a hátát ékkövekkel rakták ki, az amerikai hölgyeknél többé nem divatosak. A yankee hölgyeknek most egészen más állattani szélsége van: most a perui patkányokért rajonganak. Ezeknek a kedves állatoknak nincs farka, de sűrű, hosszú, sötét bundájuk van. Az amerikai hölgyek most ezeket a nagy patkányokat a hónuk alatt hordják, mint azelőtt az ölebeket.

* **Gyöngéd gorombaság.** Fiatal ember: Kisasszony, titokban én már régen imádom kegyedet.

Kisasszony: Folytassa ezt tovább, ugyis Baki ur.

* **Léghajózás az Adrián át.** Velenczéből írják, hogy Merighi léghajós léghajón át akarrepülni az adriai tenger fölött. A merész vállalkozást karácsonyra tervezik, mert akkor az Adria fölött kedvező szelek fújnak. Az e célra felszerelendő léghajó térfogata

1500 köbméter és kosara olyan, hogy ha a tengerbe esne, a léghajóst három óráig a hideg fűrdőtől akkor is megóvjá. Próbaföltszállásait Merighi már a jövő hónapban megkezdi.

* **Javíthatatlan.** Szinigazgató: Sajnálom, ezt a nyolcadik darabját sem adathatom elő.

Szerző: Nem tesz semmit, van itt nálam még egy.

Erősebb a betegségnél.

Igen érdekes hírt tudat velünk Landauer J. ur Szentendről, s mi sietve közöljük, hogy buzdító s bátorító példát szolgáljon azoknak, kik mint Landauer ur, ily rettenetesen fájdalmas bajban szenvednek. A gyomorbetegség igazán sajnálatra méltó, mert kevés betegség van, mely olyan óriási fájdalmat okoz és ezen kívül még az erkölcsi életre is károsan hat. A gyomorbetegség elveszi az étvágyat és a rendetlen emésztés, a mely súlyosan nehezíti a gyomorra, a vérkeringést zavarja, feldoklás, heves főfájást és gyakran bélyugyulást okoz. Az általános gyöngöség oly mértékben vesz erőt a betegben, hogy a vér valami módon nem találja meg a régi ellenálló képességét, komoly bajok állhatnak be. Landauer ur megtalálta a gyószert, mely borzasztó gyomorbetegsége kigyógyította. Williams dr. Pink-pilulái, melyek a legteljesebben gyógyítják a gyomor- és bélyugyulást, a vérszegénységet, a sárgaságot, neurastheniát, reumát, neki teljes gyógyulást nyújtottak.

A Pink-pilulákat használtam s egészségem annyira helyreállt, hogy nem hagy kívánni valót. A legborzasztóbb gyomorbetegségben szenvedtem, de ez a gyógyszer erősebb volt a rajtam uralkodó bajnál. A használat idejének arányában folytonos javulást éreztem s meg vagyok győződve, hogy a hideg fűrdők, melyeket a gyógyulás idejére ajánlottak, szintén nagyban hozzájárultak gyógyulásomhoz. Ha valaha bajom visszatérne, rögtön a Pink pilulákhoz fordulnék.

A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 3 Korona 50 fillér és hat doboz 18 Korona. Magyarországi főraktár **Török József** gyógyszerárban, Budapest, Király-utca 12.

REGÉNY.

Tengeri betegség.

(Elbeszélés.)

— Egy orvos élményei. —
Németből: **Dr. Ujlaki Hugó.**

(Folytatás.)

10.

Késő este volt. A hold világánál a tengerparton mentek és éppen elváltak. A titkos tanácsos szobájába ment, míg Berta és Helén a szalonban együtt maradtak.

— Közölnöd kell vele, — mondá Helén unokanővérének, — nem érdemli meg, hogy ily komoly kérdésben...na...és, hogy a dolog ő rá nézve komoly, azt te tudod legjobban. A tanácsosné egy órával ezelőtt mondta: Ez szerencsétlenség, önnek oltania kell, mielőtt a tűz hatalmas lángokban ki nem tör.

— Mondjon a tanácsosné, amit akar. Éppen azért, mert az az érzésem, hogy csak szórakozás céljából foglalkozik velünk, hogy csak unalmát akarja elűzni, kötelességünk őt egy kissé bolonddá tenni. Miért kezdte ezt a bujdosdi játékot?

— Hiszen ő ezt eredetileg csak Bernaunéval szemben tette, az valósággal csábitotta őt erre az ő kíváncsiságával. És aztán, Berta, ő, mint orvos oly áldozatkészen viselkedett veled szemben! Szóval, a mellett maradok, kötelességed néki megmondani, hogy mi választ el benneteket.

Berta őlesen felkaczagott.
— Akkor elérné célját és én furcsa színben tűnnék fel.

Helén a fejét rázta.
— Ha tudná a valót, vajjon foglalkoznék-e csaknem kizárólag veled? Hiszen elválaszthatatlanok vagytok.

— Ah, ostobácska, tán szívesebben látnád, ha te magad....

— Berta!

— Na, ne nézz rám mindjárt oly haragosan. Egyébiránt biztosíthatlak, hogy egy szóval vagy tekintettel sem mutatott irántam más érdeklődést, mint művészi szempontból, mely minket összehozott az „elválaszthatat-

lanságig”, amint nevezed. Miért ne mulassak úgy, a mint lehet ezen az unalmas színeten? Istenem, hát mindenben okvetlen tuskét kell látnunk? Lásd... meg vagyok győződve, hogy nem nagy szívességet tennék vele a doktornak, ha őt... na... mondjuk, egyszer leráznám a nyakamról. Nem is szólva arról, hogy ő valóban nagyon tetszik nekem!

— Nos éppen ebben rejlik a...

— Veszély, ezt akarod mondani, nemde? — vágott szavába nevetve. — Gyermekeim, én Berlinben lakom és ismerem azokat a veszélyeket, melyek az udvarlókól származhatnak. Nem, szíveském, soha sem megyek én messzebb, mint szabad és a mint akarom. Ha viselkedésemet félreérti, annál jobb. Ha tudnád, milyen mulatságosnak találok ezt a kis eselszövényt. Oh, a kellő pillanatban fogom titkotmat előtte felfedezni, de előbb nem. Látom már meglepődött arcát; ha majd Berlinben felkeres és...

— Berta, hát csakugyan kaczerkodik akarsz?

— Valamennyire mindnyájunknak kaczeroknak kell lennünk, kedvesem, ez üdit és érdekessé tesz a férfiak előtt. De most menj aludni.

Berta csakhamar egészséges alvásba merült. Heléna azonban most már világosan felismerni vélte unokanővére könnyelműségét.

— A szegény ember... mit fog érezni, ha megtudja, hogy Berta csak játszott vele.

A fürdés ideje másnap csak 12 óra felé volt. De már 8 óra tájban lehetett a titkos tanácsost egész kíséretével, a doktort is beleértve, a gyönyörű réteken át Upholm felé sétálni. Santen ur, mint majdnem mindig, Bertával ment és Helén rémülten vette észre, hogy intése Bertára az ő szándékával éppen ellenkező hatást gyakorolt. Berta kísérei iránt azt az enyelgő szeretetreméltóságot tanusította, mely elriaszt és vonz egyidejűleg.

Ma reggeli öltönyét viselte, mely karcsu, ingerlő természetű különös bájjal tűntette fel.

Szemei beszédesebbek voltak, mint valaha.

A doktoron sem lehetett ma észrevenni, hogy 45 esztendő, oly élénk volt arc kifejezése, olyan fiatalos minden mozdulata.

Mindaz nem kerülte ki Helén figyelmét, habár csak egy-egy elejtett szót hallott beszélgetésükből.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 41.

Bérlet 33-ik szám „C”

Holnap, csütörtökön, november 8-án:

B. A. L. E. K.

Operette 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Piperlin . . . Sziklay M.	Rousignac . . . Karacs Imre
Merlingrad . . . Nagy Gyula	Colombe . . . F. Kállai L.
Bardinet . . . Környey B.	Zenade . . . Perényi M.
Vetiver . . . Ifj. Szatmáry	Celine . . . K. Galyasy P.

Holnapután, pénteken, november 9-én:

Essex gróf.

Történeti színmű 5 felvonásban.

Színházi műsor.

Szombaton, nov. 10-én, bérlet 35. sz. „B” — **Boeacció.** Nagy operette 3 felvonásban.

Vasárnap, nov. 11-én, két előadás; délután 3 órakor félhelyárral: **Egyiptom gyöngye.** Operette 3 felvonásban. — Este 7 és fél órakor, bérletszűnetben, ujdonságul először: **A tákások.** Színmű 5 felvonásban.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

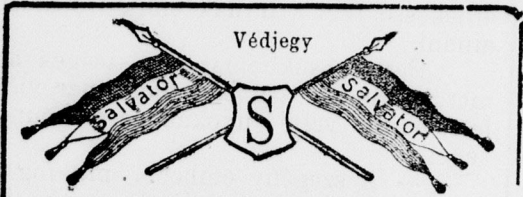
Vegyünk Schweizer-selymet!

Kérjen ön mintát fekete, fehér vagy színes újdonságainkból, méterenként 1 kor. 20 fillértől 18 koronáig.

Különlegesség: Selyemszövetek, látogatási-, menyasszonyi-, bál- és utcai tolettekhez, valamint blousok, bélések stb.-hez.

Ausztria és Magyarországon közvetlen magánfelteknek adunk el és a kiválasztott selyem-szöveteket vám- és bérmentesen a lakásra küldjük.

Schweizer & Co. Luzern
(Schweiz) selyemszövet-kivitel.

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvényénél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
a Lithion-forrás

Salvator

Kitűnő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangú gyógyvíz és diatetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseizgatási tünetekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Hirdetések

a legjutányosabb árban felvételnek
kiadóhivatalunkban

Kossuth-utca 13. sz.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 13.

■ rovatan az egyszeri beiktatás 10 szög 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhető az apró hirdetések postautalványúval; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegykenhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Zongoróórát ad,

illetve zongorázni tanítást elvállal uri házaknál, nagyon jutányos díjazás mellett egy intelligens úri-asszony Arany János-utca 43. sz.

Antal Vinczéné

szabászati és női varrodájába, varró és tanuló leányok felvételnek. Csapó-utca 18. sz.

Pincze,

mely üveges borok be-raktározására igen alkalmas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Értekezhetni ugyanott.

Eladó

egy hosszú, fiókos író-asztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai-papirkereskedésben.

ERZSÉBET SZŐLŐTELEP.

Szőlővessző eladás.

A gróf Degenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak tulajdonát képező „Erzsébeti” szőlőtelep kitűnő minőségű fajtisza szőlővessző terméséből ez évben mintegy 500,000 darab eladó és pedig:

I. Két éves gyökeres.

Olasz rizling, kadarka, oportó, nagyburgundi és kövidinka őszi szállításra ezrenként 20 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 22 korona.

II. Sima vessző.

Olasz rizling, kadarka, oportó, nagyburgundi, kövidinka, ezerjő és zöld szilváni őszi szállításra ezrenként 5 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 7 korona.

III. Csemege szőlővessző.

Fehér és piros chasselas és passatutti őszi szállításra ezrenként 10 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 12 koronáért.

Nagyban vásárlásnál 10% engedmény.

A megrendelés eszközölhető az „Erzsébeti” szőlőtelep irodájában
Debreczen, Kossuth-utca 32.

311.

Az „ISTVÁN” Gőzmalom-társulat

örleményeinek

ÁRJEJYZÉKE

saját raktárában.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerinti kötelezettség és engedmény nélkül, készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt.

Korona értékben: 100 kiló

A. Asztali dara nagyszemű	28.60
B. " " apró szemű	27.60
0. Királyliszt	27.60
1. Lángliszt kivonat	26.20
2. Elsőrendű zsemlyelisz	25.—
3. Zsemlyelisz	23.60
4. Elsőrendű kenyérlisz	22.60
5. Közép kenyérlisz	21.80
6. Kenyérlisz	20.—
7. Barna kenyérlisz	17.20
8. Takarmányliszt	11.80
11. Finom korpa zsákkal	8.60
11. " " zsák nélkül	8.20
12. Durva korpa zsákkal	8.40
12. " " zsák nélkül	8.—
Csirke buza zsák nélkül	7.20

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tisztasulynak véve

A. B. 0-6 számig	85 kiló
7. és 8. szám	70 "
11. és 12. "	50 "

Debreczen, 1900. november 7.

Levélpapírok

kereskedelmi levelezéshez negyed és nyolczad alakban, fehér, vonalzott, koczkázott és meritett minőségben, nyomással és anélkül.

Doboz-levélpapírok egyszerű, finomabb, valamint a legnagyobb fényüzéssel és művészettel kiállított formában.

Billet du Correspondence, esinos tokokban.

Legujabb

„Monopresse“

melylyel mindenki a legegyszerűbb módon önmaga készítheti monogramjait.

Darabja 25 kr.

Névjegyek a legszebb nyomással.

Író tollak,
Tollszárak,
Tentatartók.

Kuhn-, Soenneken- és Birmingham-tollak, egyenkint, tucatonkint és dobozokban.

Tollszárak óriási választékban a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, — fa, kaucsuk, nikkel, szaru, sündisznó-tüske és csontból.

Irodai és disztentatartók, zsebben hordozható tentatartók fából, nikkelből, mindenféle elképzelhető alakban

nagy készlet olcsó árakon kapható a

CSOKONAI-
papirkereskedésben

Debreczen, Kossuth-utca 13.